

Öm och vänlig handbok om döden

"På mitt arbete är det nästan alltid någon som dör. Inte varje dag, men en vecka utan ett dödsfall är ovanligt. Det beror inte på att just jag är en särskilt usel läkare, utan på att intensivvården har de sjukaste patienterna och att narkosläkare, som jag, tillkallas till avdelningar när patienter plötsligt försämras."

Jakob Ratz Endler är narkos- och intensivvårdsläkare och även skribent i Läkartidningen samt medförfattare till boken *Hjärtinfarkten* från 2020. Nu har han kommit ut med en handbok med titeln *Hantera döden*.

I boken får vi följa honom in i akutrum, operationssalar och i samtal med patienter och anhöriga om det som ingen av oss undkommer – just döden. Han skriver ödmjukt, ömt och vänligt om detta ämne som vi så sällan pratar om. Hur ofta säger vi inte till exempel "han har gått bort", "hon har somnat in" eller liknande – istället för att säga som det är, att personen i fråga har dött?

Endler beskriver hur döden egentligen ser ut och hur man kan förbereda sig inför den, och även hur man kan underlätta för de efterlevande anhöriga. Han skriver också mycket om sjukvårdens roll att lindra, och finnas där som tröst både för patienter och anhöriga.

Att läsa denna bok har gjort att jag lärt mig en hel del nytt. Att jag fått upp ögonen att även jag borde förbereda mig mer för att hjälpa de som ska ta hand om det som blir kvar av mig. Författaren har själv under skrivandet lärt sig en del nya saker.

"Det senaste året har jag levt nära döden. Jag har nästan uteslutande läst böcker och artiklar om död döende och sorg."

Jag har också, i tid och otid, med familj och vänner velat prata om döden. Det har nästan utan undantag varit fina samtal. Meningsfulla. Det sägs att ingen är så gammal att de inte tror att de kommer leva en dag till."

Jag läser boken med stor behållning. Jakob Ratz Endler avslutar med en fin och pedagogisk *"Liten packlista inför den sista färden"*. En lista jag genast ska börja åtgärda och pricka av.

Peter Roth

Hantera döden

En handbok

Jakob Ratz Endler

Bonnier Fakta

